

AEDES-LEZING DE WAARDE VAN WONEN

10 MAART 2022

VOORWOORD

De woningmarkt is als actueel onderwerp volledig terug in het maatschappelijke debat. Iedereen kent wel iemand die op zoek is naar een passende woning. Om het even of het om huur of koop gaat. De woningnood baart ons allen zorgen.

Gaat het in de verhalen over de woningnood vooral om beschikbaarheid, bij tal van andere maatschappelijke issues speelt wonen ook een cruciale rol. Denk aan de energietransitie maar ook aan veilige en leefbare wijken. Ook de betaalbaarheid van wonen is een terugkerend onderwerp, zeker als andere uitgaven zoals de energierekening en die voor levensonderhoud onverwacht enorm stijgen.

Over de woningmarkt bestaat geen tekort aan meningen of aan (deel)oplossingen. Zelden wordt echter stilgestaan bij de waarde van wonen zelf. Wonen is immers de basis voor iemands gehele leven. Wonen is daarom zoveel meer dan een dak boven je hoofd.

Aedes wil met een jaarlijks terugkerende lezing meer recht doen aan de waarde van wonen. Wat is de impact van een fijne, veilige thuisbasis op ons welzijn? Die impact is groot ervaren de vele woningzoekenden. We doen hen te kort door de woningnood te verengen tot een uit balans geraakte markt voor woningen. Het gaat om 'huisvesting van het volk'. Een opgave die is verankerd in onze grondwet. Woningcorporaties hebben van oudsher hierin een belangrijke taak die zij nu weer ten volle kunnen oppakken. Zij signaleren door hun aanwezigheid in nagenoeg alle wijken van Nederland vaak als een van de eersten nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen, meestal nog sluimerende problematiek. Ze merken snel hoe het echt gaat met Nederland.

Ik ben erg verheugd dat Mariëtte Hamer bereid is als eerste op dit thema te reflecteren. Mariëtte Hamer beschikt als voorzitter van de Sociaal-Economische Raad als geen ander over een brede kijk op de Nederlandse samenleving en het effect van beleid op het welzijn en gedrag van alle bewoners. Met veel genoegen beveel ik haar lezing bij u aan.

Martin van Rijn
Voorzitter Aedes

DE WAARDE VAN WONEN

door Mariëtte Hamer – voorzitter SER

Het gesproken woord geldt

INLEIDING

Waarde mensen, welkom. Door Martin ben ik uitgenodigd voor het uitspreken van de eerste Aedes lezing, iets dat hopelijk uitgroeit tot een mooie traditie. En in mijn laatste weken als SER-voorzitter ga ik uiteraard graag in op deze uitnodiging. De lezing had al wel een titel. En wat een mooie titel. De Waarde van Wonen...

Want we hechten aan fijn wonen. Wonen is een belangrijke basis, het is je thuisbasis. Denk aan je thuis voelen, huiselijkheid, "oost-west-thuis-best" en natuurlijk het oer-Hollandse *home sweet home*. Woorden over wonen gaan vaak over een gevoel van warmte en geborgenheid. Een fijne woning is meer dan een dak boven je hoofd. Het is de basis van je ontwikkeling. Huisvesting biedt veiligheid en zekerheid. Daarmee is huisvesting - net als bijvoorbeeld eten en drinken en andere vormen van bestaanszekerheid - een van de basisbehoeftes onderaan de piramide van Maslow. Het is de plek waar je na een drukke dag op je werk of studie weer naar terug kan keren; het is je thuis. Zonder woning kun je je niet goed verder ontwikkelen en stel je levensbeslissingen uit. Het gebrek aan woningen heeft daardoor steeds meer gevolgen voor het welzijn van starters die nu buiten de boot vallen. Zij zijn de outsiders op de woningmarkt. Daarom moeten we het ook met elkaar hebben over waardig wonen. Voor iedereen.

Ook wil ik het vandaag met u hebben over verbinding. Over het verbinden van wonen, werken, zorg en welzijn. Over het met elkaar verbinden van bewoners in wijken. Want het gaat niet alleen om wonen, maar zeker ook om samen wonen, om samen werken, om samen zorgen en omzien naar elkaar en over duurzaam wonen.

Die o zo belangrijke woningmarkt is de laatste jaren behoorlijk uit de rails aan het lopen. Dit leidt ertoe dat er steeds grotere groepen zijn voor wie het huis niet langer als hun thuis voelt.

Denk aan de groepen starters en studenten die het ouderlijk huis niet kunnen verlaten. Na jaren geduldig wachten verlangen zij zo naar eindelijk die eigen woonruimte zonder die stomme regeltjes van vaak liefhebbende maar toch ook wat bemoeizuchtige ouders. Terwijl die hun kind ook zo graag dat eigen plekje gunnen.

Denk aan gescheiden partners die zowel voor zichzelf als voor hun partner met of zonder kinderen geschikte woonruimte nodig hebben terwijl ondertussen de spanningen kunnen oplopen.

Denk aan de groep vluchtelingen waarvan het eigen huis is platgebombardeerd - in Oekraïne, Irak of Syrië of waar dan ook - en die dringend wachten op een veilige thuissituatie. Denk aan arbeidsmigranten die onder slechte arbeidsomstandigheden hoge huren neertellen voor alleen een bed met een kledingkast.

En denk aan de snel gegroeide groep dak- en thuislozen voor wie het begrip waardig wonen wel heel ver weg lijkt. De lijst met spoedzoekers groeit en groeit. Juist voor hen zonder woning is de waarde van wonen pijnlijk zichtbaar en voelbaar.

De waarde van wonen is nog verder versterkt door de lange coronaperiode. Het huis is voor veel mensen niet alleen de plek om te wonen, maar deels ook een werkplek geworden. En dat gaat vaak best goed, maar zeker niet altijd. De mentale gezondheid van vooral kwetsbare groepen is stevig achteruit gegaan. Er zijn achterstanden in te halen. Niet alleen in het onderwijs, maar ook op de arbeidsmarkt en in veel wijken. Het motto van het coalitieakkoord "Omzien naar elkaar" betekent niet alleen stenen stapelen, maar vooral ook het cement in de samenleving herstellen. Dat betekent opnieuw verbindingen leggen, contacten herstellen en nieuwe stimuleren. Veel kunnen en zullen bewoners zelf oppakken. Maar omdat veel mensen al langere tijd in isolatie of op grote afstand van elkaar leven, is een actieve inzet nodig om bewonersinitiatieven te omarmen en te stimuleren, in gezamenlijke actie tegen eenzaamheid. We moeten onszelf ook weer heruitvinden, in samenleven, samenwerken en samenwonen.

Goed samenwonen is de eerste stap om verbindingen te leggen. Sociale cohesie en omzien naar elkaar zijn nodig om iedereen – juist ook kwetsbare groepen - nog beter bij onze samenleving te betrekken. Door het isolement te verbreken en weer samen te gaan wonen kunnen we het fundament van onze buurten na een moeilijke periode herstellen.

DE VINKJES VAN HET SAMEN WONEN

In het heruitvinden van het samenwonen speelt iedereen een rol. Om te beginnen door een goede buurman, buurvrouw of buurtgenoot te zijn. Zijn we zelf een goede buur?

Een goede buur is een buur met minimaal zes vinkjes:

- ✓ Als er een nieuwe buurtbewoner in de straat komt wonen, stap ik er snel op af om kennis te maken.
- ✓ Bij ziekte of gebreken bij buurtbewoners bied ik hulp aan.
- ✓ Nuttige informatie en tips deel ik in de buurt whatsappgroep.
- ✓ We organiseren gezamenlijke activiteiten voor de buurt.
- ✓ Bij geluidsoverlast door klussen of een feestje attendeer ik vooraf de burens.
- ✓ We verdiepen ons een beetje in elkaars gewoonten.

Omzien naar elkaar dus!

We weten eigenlijk vaak wel wie onze voldoende-vinkjes-burens zijn met veel oog voor de mensen die wat ondersteuning nodig hebben in de nabije omgeving. Maar een mooi voorbeeld zijn ook de twee enthousiaste klungelende klussers uit Buurman & Buurman die elkaar altijd proberen te helpen, in voor- en tegenspoed. In de post-corona samenleving kunnen we meer inhoud geven aan het begrip samen wonen. Niet alleen maar naast elkaar wonen maar vooral ook mét elkaar. Dat vergt volop investeringen in sociaal vastgoed. Met de stenen komt het uiteindelijk vast goed, maar ik droom vooral van meer cement om de samenleving bijeen te houden, vooral ook binnen en tussen wijken. Met een gezamenlijke integrale aanpak van schuldhulpverlening, wijkteams, Wmo- en werkvoorzieningen, samen met betrokken bewoners. Woningcorporaties kunnen hierin samen met bewoners, gemeenten en welzijnsinstellingen de lead nemen. Want met de toenemende vergrijzing en het langer zelfstandig blijven wonen van ouderen, met de individualisering, vereenzaming en daarmee de isolatie van mensen wordt het creëren van voldoende sociale ontmoetingsplekken in de wijk steeds belangrijker. En daarmee bedoel ik niet alleen een fysieke plek, maar ook de mentaliteit om elkaar te zien en te helpen.

HET ONTBREKENDE VINKJE

Het elkaar zien en helpen wordt wel eens vergeten, wanneer er zich een nieuwbouwproject aandient. Want het is bij elk nieuwbouw- of grootscheeps renovatieproject wel makkelijk om bezwaar te maken tegen de plannen. En ja, natuurlijk is er vast ook wel een onderdeel te bedenken dat niet helemaal naar wens is van omwonenden. En daarom moeten de betrokken partijen zich volop inspannen om de omwonenden tijdig te betrekken bij de plannen die de buurt zullen veranderen en zorgvuldig inspelen op hun voorkeuren. Maar de juridische procedures om in een dichtbevolkt land als het onze iets van de grond te krijgen zijn op zich al slepend genoeg. Dan is het belangrijk dat bezwaren van omwonenden wel evenwichtig worden afgewogen ten opzichte van het zwaarwegende belang van het recht op wonen. Wat voor de een misschien kleine verandering is in het uitzicht, betekent voor de ander het verschil tussen wel of geen dak boven het hoofd, tussen de stress van een slepende scheiding waarvan ook vaak kinderen de dupe zijn of weer een nieuwe start kunnen maken. Ook gemeenten mogen zich hierin best wat steviger opstellen en het gesprek aangaan om ook de belangen van outsiders te behartigen. Outsiders die meestal gewoon de kinderen en achterkleinkinderen zijn van de insiders.

Daarmee kom ik tot het laatste en volgens mij ook het belangrijkste vinkje voor een goede buur. Een goede buur staat open voor nieuwe burens en biedt anderen de gelegenheid om ook eindelijk een goede woning in een fijne buurt te vinden, zoals ze dat zelf ook ooit hebben gevonden. Goede betrokken burens zijn dus geen “blokkeer-burens”.

Een goede buur biedt niet alleen kinderen, kleinkinderen en andere woningzoekenden een nieuwe kans, maar bewijst ook zichzelf een dienst. Als die nieuwe bewoners er eenmaal zijn gaan wonen blijken het meestal toch heus leuke mensen die met hun frisse moed door eindelijk hun eigen plek ook weer nieuwe energie en gezelligheid meebrengen. Wel even met elkaar kennismaken natuurlijk.

DE OPLOSSINGEN

Een goede buur zijn is dus een mooie eerste stap om de problemen op de woningmarkt achter ons te laten. Maar een goede buur zijn alleen is nog lang niet genoeg. Er is ook nieuw sociaal-economisch beleid nodig, dat er voor zorgt dat de waarde van wonen weer beschikbaar komt voor iedereen. Ik constateer dat er op drie punten aan de woningmarkt gewerkt moet worden: punt één is op de toegankelijkheid van wonen, punt twee gaat over het creëren van voldoende ruimte voor duurzaam bouwen en het derde punt gaat over gezond wonen voor iedereen.

1. TOEGANKELIJKHEID

Om met het eerste punt te beginnen, toegankelijkheid: wonen zou toegankelijk moeten zijn voor iedereen. Of je nu jong of oud bent, een gezin hebt of juist alleen wilt wonen, of je nu een hoog of laag inkomen hebt: iedereen zou in een fijn huis moeten kunnen wonen en een nieuwe stap moeten kunnen maken in het leven. Toch zien we nog te vaak dat dit niet het geval is. Veel jongeren en starters kunnen geen huis vinden en stellen nieuwe stappen uit. Steeds meer mensen zijn dak- en thuisloos. Voor iedereen is wonen van waarde, maar wonen is niet voor iedereen vanzelfsprekend.

We moeten zorgen dat wonen weer vanzelfsprekend wordt. Zodat iedereen in een betaalbaar huis kan wonen, of ze nu kopen, particulier huren of sociaal huren. Nu zijn er grote verschillen en die worden ook nog eens steeds groter. Tussen kopers, waar de één op een gunstig moment haar huis kocht en met een goed inkomen nauwelijks nog woonlasten heeft; en waar de ander zich met hetzelfde inkomen blauw betaalt aan de hypotheek. Tussen kopers en particuliere huurders, waarbij de maandlasten vaak ongeveer gelijk zijn, maar de koper vermogen opbouwt en de huurder niet. Maar ook tussen huurders in de vrije sector onderling. Wanneer je al lang op dezelfde plek woont, wordt de huur vaak enkel geïndexeerd. Maar wanneer je verhuist naar een nieuwe plek – en er dus een bewonerswisseling plaatsvindt – dan kom je flinke huurverhogingen tegen, tot wel tien procent verhoging per bewonerswissel. Zo betaalt de een 800 euro voor een groot huis met tuin en de ander 1300 euro per maand voor een krap appartement.

Iedereen zou kans moeten kunnen maken op fijne woonruimte, of je wieg nu in een flat of grachtenpand staat. Maar die kansen zijn in Nederland niet eerlijk verdeeld, niet in het onderwijs – maar ook niet op de woningmarkt. Als je opgroeit in een fijne stabiele woonomgeving, in een prettige buurt, zijn je kansen om het leven te kunnen leiden dat je graag zou willen leiden veel groter.

Ook samenwonen is niet altijd vanzelfsprekend. Er zijn stevige samenwoonboetes in de sociale zekerheid. En dat is jammer, want samenwonen creëert woonruimte voor anderen, voorkomt onnodige CO₂-uitstoot, en bestrijdt armoede en eenzaamheid. Eenzaamheid heeft net als roken een sterk verhoogde sterftekans. En samenwonen kan ook nog eens gezellig zijn.

Speciale aandacht voor jongeren

De SER heeft sinds enkele jaren een zeer actief Jongerenplatform dat zich richt op allerlei onderwerpen die jongeren aangaan, waaronder wonen. Zij komen met adviezen met mooie titels zoals “Hoge verwachtingen” en “Veelbelovend”. Maar na deze mooie adviezen verwachten ze nu concrete actie. Het lijkt erop dat veel jongeren in Nederland steeds meer een soort uitgesteld leven moeten leiden. Meer dan driehonderdduizend mensen tussen de 25 en de 40 wonen nog bij hun ouders. Over de woningmarkt stelt het Jongerenplatform begin dit jaar vast:

“De nieuwe generatie jongeren verlaat later het ouderlijk huis, heeft hogere woonlasten in de huursector en koopt later zijn eerste woning. Op de woningmarkt blijkt dat steeds minder jongeren een zelfstandig bestaan (kunnen) opbouwen. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de toegankelijkheid tot de sociale woningbouw door wachtrijen en inkomenseisen matig is. Ook hebben koopstarters een duidelijke achterstand op doorstromers en investeerders op de woningmarkt. Hierbij moet in het bijzonder aandacht komen voor minder kansrijke groepen jongeren, zoals jongeren met een chronische aandoening en een niet-westerse migratieachtergrond.”

We kennen bijna allemaal wel voorbeelden van deze jongeren met een uitgesteld leven. Mijn eigen volwassen dochter woont nog bij mij op de zolderverdieping. Graag wil ik hier ook een dringende oproep doen aan onszelf, als bewoners. Gun elkaar de ruimte. Want het is helaas duidelijk dat met de steeds verder oplopende tekorten er ook in de eerstkomende jaren nog geen gezond evenwicht op de woningmarkt zal worden gevonden.

Relatie met de arbeidsmarkt

Ook op de arbeidsmarkt is de gebrekkige toegankelijkheid van de woningmarkt merkbaar. Huishoudens die op zoek zijn naar een nieuwe woning, kunnen niet langer in de stad of regio wonen waar ze hun werk doen of een studie volgen, terwijl hybride- of thuiswerken in veel beroepen geen goede optie is. Zoals voor agenten, docenten, verpleegkundigen of trambestuurders. Dit leidt tot meer en langer reizen en extra filedruk, maar ook steeds vaker tot ernstige personeelstekorten van onmisbare functies en meer mismatches op de arbeidsmarkt. Voor mensen met onregelmatige diensten is een te lange reistijd naar het werk gewoon niet haalbaar. Dit betekent dat in de gewilde steden steeds vaker onvoldoende gekwalificeerd personeel voor de klas staat met een groot risico op kansongelijkheid voor kinderen. Dit betekent dat het steeds moeilijker wordt om mensen te vinden om noodzakelijke zorg te verlenen. Dit betekent dat de veiligheid onder druk staat en uitval van noodzakelijke OV-verbindingen dreigt. De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt welke functies onmisbaar zijn om het land draaiende te houden.

Voor flexwerkers is het nog lastiger om een woning te vinden. Met het SER-advies voor de middellange termijn stellen we voor om de arbeidsmarkt beter te reguleren zodat meer werk- en inkomenszekerheid ontstaat. Daarin wordt structureel werk in principe georganiseerd op basis van arbeidscontracten voor onbepaalde tijd. In de tussentijd zijn op de woningmarkt juist steeds meer mogelijkheden ontstaan voor flexibele huurcontracten die kunnen leiden tot permanente onzekerheid van bewoners. Zij hebben na afloop van het huurcontract geen vangnet door bijvoorbeeld een recht op vervangende woonruimte. Een toegankelijke arbeidsmarkt is nauw verbonden met een toegankelijke woningmarkt maar de samenhang ontbreekt te vaak in de discussie.

2. VERSNELLING DUURZAAM BOUWEN

Daarmee kom ik toe aan mijn tweede punt waarvoor er nieuw sociaal-economisch beleid nodig is: een versnelling van en meer ruimte voor duurzaam bouwen. Het is namelijk heel belangrijk dat er ook meer gebouwd gaat wonen om de krapte op de woningmarkt te drukken. Maar dat meer woningen bouwen, dat gaat zo makkelijk nog niet. Er is schaarste aan van alles: aan geschikte ruimte, aan materialen en personeel. En aan tijd: het duurt lang om nieuwe huizen te bouwen, zeker voor nieuw gebied, terwijl er *nu* huizen nodig zijn. Er zijn vaak veel vergunningen nodig die veel tijd kosten, en dan moet het échte bouwen nog beginnen.

Tegelijkertijd kunnen we die vergunningen niet zomaar overboord gooien. Ze spelen een rol om de leefomgeving op peil te houden. Maar wat we wel kunnen doen is kijken hoe vergunningsprocedures kunnen worden versneld. Dat is hard nodig, want in het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om een miljoen woningen te bouwen in 2030.

We moeten kijken *door wie* er gebouwd kan worden: er is veel extra personeel nodig. Krapte op de arbeidsmarkt zien we overal, maar zeker ook in de bouw. Het Economisch Instituut van de Bouw schat in dat we alleen al de komende twee jaar zo'n dertigduizend werknemers tekort komen om in de vraag te kunnen voorzien. Dat zijn serieuze tekorten, die om een urgente oplossing vragen maar die we niet zomaar even kunnen vinden. Wat we wel kunnen doen is inzetten op Leven Lang Ontwikkelen en andere vormen van scholing. Zodat we nu de werknemers opleiden die we zo hard nodig hebben. Dit biedt vakmensen een langdurig perspectief op baanzekerheid.

En ook op andere gebieden hebben we extra werknemers nodig: er ligt een enorme verduurzamingsopgave in de gebouwde omgeving. Door de klimaatcrisis en door de te grote afhankelijkheid van Russisch gas moeten we snel van het gas af, en we moeten onze huizen beter isoleren. Huurders zijn kwetsbaar voor een hoge energierekening. Dit geldt vooral voor lage inkomens die in slecht geïsoleerde huizen wonen. Compensatie is nodig voor de korte termijn, maar isolatie is de enige duurzame oplossing. Met het afschaffen van de verhuurderheffing moeten verhuurders aan de slag om woningen met matige energielabels versneld aan te pakken.

We moeten ook kijken *voor wie* we bouwen, door woningen te bouwen die passen bij de demografische ontwikkeling: er zijn veel eengezinswoningen, maar steeds meer alleenstaanden. Veel van die eengezinswoningen staan daarom deels leeg. Tegelijkertijd zijn er veel jongeren en starters die graag aan een gezin willen beginnen, maar dat moeten uitstellen omdat er te weinig geschikte woonruimte beschikbaar is.

Ook voor ouderen zijn er te weinig geschikte woningen te vinden. Voor hen moeten er daarom woningen gebouwd worden die passen bij hun behoefte. Bijvoorbeeld woningen zonder trappen en goede zorgvoorzieningen in de buurt. Zodat zij, wanneer ze daaraan toe zijn, een volgende stap kunnen maken naar een nieuwe geschikte woning. En zodat er gemiddeld genomen ook meer bestaande eengezinswoningen beschikbaar komen voor aanstaande gezinnen. Ook kunnen we kijken hoe we slimmer kunnen omgaan met de ruimte die er al is. Door bijvoorbeeld passende woonruimte te creëren in leegstaande gebouwen.

Tot slot moeten we nadenken *waar* we bouwen. In een klein land als Nederland, met een sterke concentratie van woningzoekenden in de Randstad, is dat zo gemakkelijk nog niet. Want je wilt snel veel nieuwe woningen bouwen met adequate infrastructuur zoals openbaar vervoer, maar ook genoeg publieke ruimte overhouden om van te kunnen genieten. We moeten daarom slim nadenken over onze ruimtelijke inrichting. Het is goed dat de nieuwe minister voor volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, Hugo de Jonge, die handschoen met beide handen kan oppakken.

3. GEZOND WONEN

Daarmee kom ik op mijn derde en laatste punt voor nieuw beleid: gezond wonen voor iedereen. De SER is door het nieuwe kabinet gevraagd te adviseren over sociaal-economische gezondheidsverschillen. Een belangrijk thema, dat ook speelt met betrekking tot de woningmarkt. Want een goede woning in een fijne buurt is een belangrijke basis om gezond te blijven.

Nu zien we nog grote verschillen in levensverwachting tussen wijken. Zo is onderzocht dat in de Utrechtse wijk Wittevrouwen, waar voornamelijk hoge inkomensgroepen wonen, bewoners gemiddeld twaalf jaar langer in goede gezondheid leven dan in Overvecht. In de afgelopen jaren is de concentratie van mensen in een sociale huurwoning met een kwetsbare gezondheid zelfs flink toegenomen. Steeds meer bewoners hebben psychische of fysieke gezondheidsproblemen.

En juist omdat deze gezondheidsproblemen zo zijn geconcentreerd in bepaalde buurten, wordt de problematiek verergerd. Want gezondheidsproblemen gaan niet alleen om genetische factoren of om leefstijl, maar ook om sociaal-economische factoren als armoede of schulden. Voor een buurt is het daarom belangrijk dat deze een afspiegeling van de samenleving vormt, zodat men elkaar kan ondersteunen. De waarde van wonen ligt ook in samen wonen, in een gezonde omgeving.

De wooncrisis grijpt daarmee ook in op onze gezondheid. Armoede en schulden leiden tot stress en zijn een belangrijke oorzaak voor veel gezondheidsproblemen. Steeds meer mensen zijn een steeds groter deel van hun inkomen kwijt aan woonlasten. NIBUD-cijfers laten zien dat de betaalbaarheid van wonen sterk onder druk staat voor de groep mensen rond het sociaal minimum. De SER heeft vorig jaar in een verkenning over werk en armoede geadviseerd om het sociaal minimum te herijken. Een advies dat in het coalitieakkoord is overgenomen. Voor niet iedereen is wonen nog betaalbaar en onze gezondheid staat daarmee ook onder druk.

Het tegengaan van gezondheidsverschillen tussen wijken valt in de eerste instantie onder het takenpakket van de gemeente. Maar ook landelijk beleid en inzet door sociale woningcorporaties kunnen helpen om gezondheidsverschillen tegen te gaan. Goed wonen draagt bij aan een goede gezondheid. Al helemaal nu Nederlanders op hoge leeftijd langer thuis blijven wonen en zorg zich steeds meer naar de thuissituatie verplaatst. Dan moeten de mensen die de zorg verlenen natuurlijk ook zelf ook een plek hebben om in de buurt te wonen.

CONCLUSIE

De waarde van wonen is niet alleen een dak boven je hoofd. Het gaat om basiswaarden zoals de waarde van veiligheid en van zekerheid, de waarde van toegankelijkheid, van duurzaamheid en de waarde van gezondheid. Alleen dan kan een huis ook echt een thuis worden.

We moeten ons als samenleving daarom samen inzetten om al de problemen op de woningmarkt op te lossen: door een goede buur te zijn, door meer te bouwen, door in te zetten op duurzaamheid én op toegankelijkheid. Het coalitieakkoord zet met het voornemen om de verhuurderheffing af te schaffen een eerste stap, maar we moeten nu met zijn allen – overheden, sociale partners, wetenschappers en bewoners – aan de slag met consistent beleid om de grote problemen op het terrein van wonen, werken en zorg in samenhang op te lossen. De extra ruimte die ontstaat door afschaffing van de verhuurderheffing schept daarmee ook verplichtingen.

Bij de SER zijn we dit jaar een werkgroep woningmarkt gestart om te komen tot een integrale verkenning over de toegankelijkheid en verduurzaming van de woningmarkt in relatie tot de arbeidsmarkt. We staan voor een grote opgave, maar ook een waar we samen de schouders onder kunnen en willen zetten om de waarde van wonen te herwinnen.

Den Haag, 10 maart 2022

MARIËTTE HAMER

Mariëtte Hamer is sinds september 2014 voorzitter van de Sociaal-Economische Raad. Van 1998 tot september 2014 was zij lid van de Tweede Kamer voor de fractie van de Partij van de Arbeid. Van januari 2008 tot mei 2011 leidde ze deze fractie als voorzitter. Verder was ze onder meer voorzitter van de Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en woordvoerder op het terrein van sociale zaken, arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen, arbeid en zorg, onderwijs en kinderopvang. In de Tweede Kamer heeft ze diverse functies vervuld waaronder lid van het presidium en ondervoorzitter van de Kamer. Ook binnen de PvdA was ze in diverse bestuursfuncties actief.

Op 12 mei 2021 werd Hamer benoemd tot informateur voor de kabinetsformatie van dat jaar. Haar eerste eindverslag met diverse inhoudelijke documenten bracht ze uit op 22 juni. Op 23 juni verstrekte de Tweede Kamer haar een vervolgopdracht tot informateur. Op 7 september presenteerde ze haar eindverslag aan de Tweede Kamer.

Voor haar politieke loopbaan was ze onder andere hoofd van de afdeling Strategisch Beleid en Beleidsverkenningen bij de directie Hoger Beroeps Onderwijs van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en directeur van een instelling voor volwassenenonderwijs in Zuid-Holland. Mariëtte Hamer was in 1984 de oprichter en eerste voorzitter van de Landelijke Studenten Vakbond, de LSVb. Zowel de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt als emancipatievraagstukken zijn in al haar werkzaamheden belangrijke thema's. Direct bij haar aantreden heeft zij het initiatief genomen tot de oprichting van het SER-Jongerenplatform. Zij studeerde aan de lerarenopleiding van de VU Nederlands en Omgangskunde. Aan de UVA behaalde ze haar doctoraal Algemene Taalwetenschap.

Bij uitstek is zij in staat mensen - veelal met kleine stapjes - bij elkaar te brengen. Haar drijfveer is om een ieder beter op de arbeidsmarkt en in de samenleving te laten participeren.

Mariëtte Hamer is per 1 april 2022 benoemd tot onafhankelijk regeringscommissaris om de problematiek van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag te helpen aanpakken en tot een blijvende cultuurverandering te komen.

DISCLAIMER

De inhoud van deze uitgave is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. Toch is het mogelijk dat de aangeboden informatie verouderd, onvolledig of niet meer juist is. Aedes vereniging van woningcorporaties aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade ontstaan door het gebruik van of het zich beroepen op informatie uit deze uitgave. Aedes behoudt zich alle rechten voor. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier zonder voorafgaande toestemming van Aedes vereniging van woningcorporaties.

©2022, Den Haag

Vormgeving: Aedes vereniging van woningcorporaties

vereniging van
woningcorporaties

